

El cant i la paradoxa d'un premi més

Amb la presentació a Barcelona, la setmana passada, del llibre guanyador i del finalista del premi de novel·la Ramon Llull, s'ha clausurat el procés de la cinquena edició d'aquest

Rafael VALLBONA

tat de Catalunya que arribarà a vendre 100.000 exemplars del llibre guanyador del premi Llull. Mentre això no arriba, el mecenatge de Manuel Lara a la cultura catalana no passa de ser un premi més, malgrat el milió de pessetes

Miquel Ferrà

premi, que tira avant l'editorial Planeta. *El misteri del cant Z 506*, del mallorquí Miquel Ferrà, va ser l'obra guanyadora enguany; i *La paradoxa*, de Sebastià Serrano, la finalista d'aquest premi Llull, el qual molta gent ha batejat ja com el «satèl·lit», tot i que no arriba ni a asteroide del gran premi que realment interessa l'editor: el Planeta de novel·la en castellà.

Tot i això, Manuel Lara va anunciar que ha promès al president de la Generali-

tat de Catalunya que arribarà a vendre 100.000 exemplars del llibre guanyador del premi Llull.

Mentre això no arriba, el mecenatge de Manuel Lara a la cultura catalana no passa de ser un premi més, malgrat el milió de pessetes que hi ha en joc. Qüestió d'arrelar-se i vendre. El llibre guanyador d'aquest any, *El misteri del cant Z 506*, del mallorquí Miquel Ferrà, és una novel·la a mig camí entre la història i la ficció. La vida aventurera de Ramon Franco, germà del dictador, fins que van desaparèixer ell i el seu avió mentre volaven sobre les illes, un plujós dia de l'any 1938, n'és l'argument. Del seu llibre, Miquel Ferrà en diu que «de fet, és una novel·la històrica, però no en

el sentit clàssic. Planteja una hipòtesi entorn d'uns fets que no són gaire clars. Quan trobes un personatge que et dona «ales» per crear, és quan surt aquest tipus de novel·la. Els buits que hi ha a la vida de Ramon Franco m'han permès omplir-los novel·lant».

L'ambigüitat mateixa de la vida d'aquest personatge va ser el que va temptar Ferrà a fer la novel·la, un relat d'un estil «planetari», dels que agraden a Lara. Miquel Ferrà, però, nega aquest terme darrer, amb arguments molt meditats. «La novel·la és un producte que s'ha de vendre, i això, a molts escriptors, els sap greu dir-ho, però és així. La novel·la comunica, dona a conèixer coses, dona cultura, però és un producte que ha d'arribar a un públic com més ampli millor. ¿Qui hem de culpar del fet que un producte no hi arribi? Crec que seria una postura molt orgullosa per part dels escriptors voler imposar un tipus de literatura que al públic no interessa digerir».

A l'altre extrem de la panoràmica narrativa cal situar *La paradoxa*, la primera novel·la del lingüista Sebastià Serrano. Serrano

planteja tota l'obra com una proposta per una teoria del coneixement. «Des del començament de la història, tots els grans avanços científics han estat fruit de situacions paradoxals.» Conceptualment, cal situar la paradoxa a mig camí de la reducció a l'absurd i la tautologia filosòfica. Lewis Carroll és el gran mestre de Sebastià Serrano; «el punt que caracteritza la paradoxa és que no tens solucions. La paradoxa, i per tant l'obra mateixa, arriba a la contradicció a partir d'unes premisses argumentals que, en principi, no semblen contradictòries. Al llarg de la novel·la es veu en alguns punts que es pot arribar a un carreró sense sortida».

Malgrat la presumible dificultat conceptual, Sebastià Serrano creu que pocs lectors es quedaran en un primer nivell superficial de lectura; no debades creu que molts dels seus lectors o bé ja coneixen la seva obra anterior, *Signes, llengua i cultura*, o són universitaris. «Crec que es podrà entendre i, de fet, ja tinc l'experiència de molts lectors que ja l'han llegida i l'han entesa. És clar que molts d'aquests lectors són alumnes, i jo m'he estat un mes parlant a la universitat de la paradoxa.»

«A la novel·la, sempre he buscat la fórmula entenedora, perquè els grans problemes de les matemàtiques són els grans problemes del coneixement.» De fet, la paradoxa de Sebastià Serrano és una mena de laberint, del qual només el mateix llenguatge ens pot donar les claus de la sortida, a través d'un camí que passa per les institucions socials, les relacions humanes i el mateix ordre social.